

बागमती प्रदेश सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
कृषि विकास कार्यालय
सिन्धुली

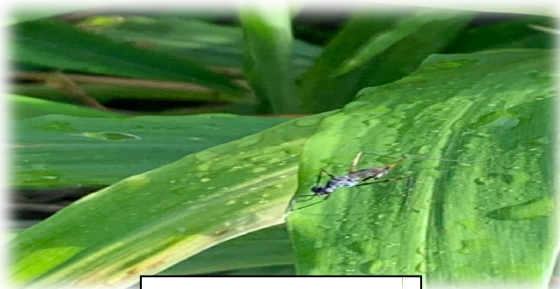
अदुवाको गानामा लाग्ने झिंगा (Rhizome Fly)

अदुवाको गानामा लाग्ने झिंगाका औसा (Maggot) हरूलाई गानामा लाग्ने औसा भनिन्छ । पोथी झिंगाले कलिलो टुसाउँदै गरेको गानामा अथवा ढुसीबाट ग्रसित गानामा औसा पार्छ, फलस्वरूप गानाको सडने क्रममा अरू तिब्रता आउँछ । सडेको गानामा शुरुमा प्रशस्त औसाहरू एवं केही दिन पछि प्युपाहरू पाइन्छन् ।

पहिचान:

वयस्क झिंगा ४-६ मिमी लम्बाइ भएको, धातुजस्तै चम्किलो खैरो रंगको हुन्छ । यसको आँखा ठूला र रातो रंगको हुन्छ भने पखेटा पारदर्शी र चम्किलो हुन्छ ।

गानामा लाग्ने झिंगाको लार्वा ८-१० मिमी लम्बाइ भएको, सेतो वा हल्का पहेँलो, बेलनाकार शरीर र टाउको खैरो रंगको हुन्छ ।

चित्र १: वयस्क झिंगा

चित्र २: गानामा लाग्ने औसा र प्युपा

अनुकूल अवस्थाहरू:

- तापक्रम: २०-२८° सेल्सियस,
- आर्द्रता: ७०-८५% सापेक्षिक आर्द्रता,
- पानीको राम्रो निकास नभएको जमिन,
- संक्रमित बीउ वा Rhizome,

लक्षणहरू:

- गानामा साना प्वालहरू देखिनु,
- अदुवाको आँखा वरिपरि खैरो धब्बा देखिनु,
- राइजोमबाट तरल पदार्थ निस्कनु,
- भित्री भागमा सेतो रंगका सानो किराहरू देखिनु,
- राइजोम पूर्ण रूपमा सडनु र दुर्गन्ध आउनु,
- पातहरू पहेँलो हुनु,
- अन्ततः बिरुवा मर्नु,

रोकथामका उपायहरू:

- स्वस्थ बिउ छनोट,
- उचित दूरी: ३०*२० सेमी दूरीमा रोप्ने,
- पानी निकासको व्यवस्था,
- संक्रमित राइजोम तुरुन्तै हटाउने,
- खेतबारीको सरसफाई,
- नीमको तेल: २ मिलि प्रति लिटर पानी,
- इमिडाक्लोप्रिड @ ०.३ मिलि प्रति लिटर वा लाम्ब्डा साइहालोथ्रिन @ १ मिलि प्रति लिटर वा मालाथिन १-२ मिलि प्रति लिटर पानीको प्रयोग गर्ने ।